

СТАНОВИЩЕ

от д-р Милена Христова Йоргова – доцент във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий”

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

по: област на висше образование **3. Социални, стопански и правни науки**

професионално направление **3.4.Социални дейности**

докторска програма **Социални политики и социална работа**

Автор: Екатерина Георгиева Ужиканова

Тема: Социална работа с деца и семейства в подкрепа на ранното детско развитие

Научен ръководител: доц. д-р Людмила Павлова Векова – ПУ „Паисий Хилендарски”

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № РД-21-121 от 20.01.2023 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Социална работа с деца и семейства в подкрепа на ранното детско развитие” за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.4.Социални дейности, докторска програма Социални политики и социална работа. Автор на дисертационния труд е Екатерина Георгиева Ужиканова – докторантка в редовна форма на обучение към катедра „Социални дейности” с научен ръководител доц. д-р Людмила Павлова Векова от ПУ „Паисий Хилендарски”.

Представеният от Екатерина Георгиева Ужиканова комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ. Докторантът е приложил 4 броя научни публикации по темата на дисертационния труд (4 доклада).

Екатерина Георгиева Ужиканова е завършила бакалавърска степен по „Социални дейности” през 2002 г. в Техническия университет – гр. Габрово. През 2018 г. е придобила магистърска степен по „Мениджмънт на социалните организации” в ПУ „Паисий Хилендарски”. От приложената автобиография е видно, че нейния професионален път е трайно свързан със социалната работа и социалните услуги за деца и семейства. От 2016 г. Екатерина Ужиканова е управител на Център за ранно детско развитие, гр. Асеновград, а от 2022 г. е и асистент към катедра „Социални дейности” в Педагогически факултет на ПУ „Паисий Хилендарски”. Научните ѝ интереси са в областта на ранното детско развитие, социални услуги за деца и семейства.

2. Актуалност на тематиката

Дисертационният труд на Екатерина Ужиканова разглежда проблематика, която е особено актуална на фона на протичащите промени в системата на социалните услуги в Р. България. Изграждането на интегрирани услуги за децата и семействата в подкрепа на ранното детско развитие е сериозно предизвикателство и решаването му изисква от една страна разбиране значението на ранната подкрепа на децата и семействата, а от друга – адекватни форми за подкрепа на родителството и детското развитие. Екатерина Ужиканова задълбочено

анализира в теоретичен и практически аспект социалната работа с деца и семейства в подкрепа на ранното детско развитие, аргументирано извежда необходимостта от създаване на модел на социална работа за интегрирана подкрепа и представя собствено виждане за изграждането му.

3. Познание на проблема

Избраната от докторантката тема кореспондира с дългогодишната ѝ професионална дейност в областта на социалната работа с деца и семейства в подкрепа на ранното детско развитие. Професионалната ангажираност на Екатерина Ужиканова дава отражение не само върху избора на тема, но и е предпоставка за реализирано задълбочено изследване на съществуващата практика.

4. Методика на изследването

Методиката на изследване избрана от докторантката ѝ позволява да реши поставените задачи и да достигне до доказване на изложените хипотези. Използвани са утвърдени и доказани методи на изследване, кореспондиращи с целта на дисертационния труд: проучване на литературни източници, анализ на статистическа информация, социологически методи – анкета и интервю.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд на Екатерина Ужиканова се състои от 161 страници. В тях се включват увод, три глави, обобщение, изводи, препоръки за практиката, заключение, самооценка на научните приноси и списък на използваната литература, съдържащ 105 източника.

В **увода** са формулирани основните компоненти на дисертационното изследване – цел; обект и предмет на изследване; изследователски задачи; работни хипотези; методи за изследване. В **първа глава** на дисертационния труд Екатерина Ужиканова дефинира ранното детско развитие и изяснява значението на неговата подкрепа. Във **втора глава** докторантката представя в теоретичен и практически план социалната работа с деца и семейства като в края на главата поставя на фокус социалните услуги в подкрепа на ранното детско развитие и аргументира тяхното значение за разгръщане потенциална на детето и семейството от една страна, а от друга – за предотвратяване рисковете пред функционирането на семейната система. В **трета глава** е анализиран натрупаният опит в предоставяне на социални услуги в подкрепа на ранното детско развитие по пилотен проект – Център за ранно детско развитие – Асеновград. Резултатите потвърждават необходимостта от комплексен подход при задоволяване на социалните, образователните и здравните потребности на децата и семействата, застрашени от бедност и социална изолация. Екатерина Ужиканова разширява своето изследване като провежда анкети и интервюта със специалисти и ръководители в сферата на социалните услуги за очертаване обхвата на практики в подкрепа на ранното детско развитие в действащите социални услуги у нас. Тя идентифицира дефицити в социалната работа, подкрепяща ранното детско развитие и разработва модел на социална работа за интегрирана подкрепа. В **заключението** е направено обобщение на проведеното изследване, както и основни изводи за получените резултати, допълнено е и със самооценка на приносите на дисертационния труд.

Считам, че докторантката е постигнала поставената цел. Тя е привела достатъчно аргументи в подкрепа на тезата си, че създаването на модел на социална работа за интегрирана подкрепа на ранното детско развитие ще доведе до подобряване качеството на грижата за

децата и развитието им в семейна среда. И още - разширяването на набора от дейности, методи и подходи в действащите социалните услуги, насочени към деца и семейства в риск ще подобри ефективността на социалната работа в подкрепа на ранното детско развитие.

Приемам посочените приноси с научен и научно-приложен характер за лично дело на докторантката.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Екатерина Ужиканова е представила 4 публикации по тематиката на дисертационния труд. Публикациите са самостоятелни. Класифицирани по вид – 4 доклада, публикувани в редактирани колективни токове. Те удовлетворяват наукометричните критерии за придобиване на образователна и научна степен „доктор“. Публикациите отразяват основни моменти от дисертационното изследване. Нямам съмнения относно тяхното авторство.

7. Автореферат

Авторефератът съдържа 32 страници и отговаря на изискванията за такъв род разработки. Той адекватно отразява съдържанието на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд *съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват принос в науката и отговарят на всички изисквания* на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Дисертационният труд показва, че докторантката Екатерина Георгиева Ужиканова *притежава* задълбочени теоретични знания и професионални умения в професионално направление „Социални дейности“ като *демонстрира* качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята *положителна оценка* за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и *предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Екатерина Георгиева Ужиканова* в област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.4. Социални дейности, докторска програма „Социални политики и социална работа“.

27.02. 2023 г.

Изготвил становището:
Доц. д-р Милена Йоргова